

Staatssecretaris van Economische Zaken

Economen weten sinds David Ricardo dat internationale specialisatie per saldo positief uitpakt. Die boodschap uit *On the Principles of Political Economy and Taxation* uit 1817 heeft nog niets aan actualiteit ingeboet. In de langetermijnscenario's van de CPB-studie *Four Futures of Europe* komt het inkomen per hoofd in een globaliserende wereld 75 procent hoger te liggen dan bij de protectionistische variant. Logisch want internationale handel is geen nulsumspel tussen landen: het voordeel van de een is ook een voordeel van de ander. Zo profiteert Nederland bijvoorbeeld van de opkomst van China die per gezin een koopkrachtwinst oplevert van 300 euro. Maar niet iedereen wint en zeker niet automatisch. In economenland mag de transitie onder invloed van de globalisering dan ook wel meer aandacht krijgen. Dit proces kent diverse maatschappelijke kanten, die vooral samenhangen met de veranderende samenstelling en de verdeling van de koek. Hier liggen uitdagingen die mij vooral als politicus interesseren: Hoe zorgen wij ervoor dat de mensen vertrouwen houden in hun toekomst en zich niet keren tegen de globalisering? Want al zijn economen dan goed in gelijk hebben; het gaat er ook om anderen van dat gelijk te overtuigen. Niet iedereen is overtuigd van de voordelen van globalisering. Veel burgers maken zich er zorgen over dat globalisering hun baan in gevaar brengt of dat de ontwikkelingslanden

onvoldoende zullen delen in de toenemende mondiale welvaart. Zulke zorgen moeten we serieus nemen, zowel in het nationale beleid als in de Doha-ronde.

Een ander belangrijk aspect is het economisch politieke draagvlak voor internationaal ondernemen. Hier speelt dat lang is gedacht dat de rol van de overheid door globalisering aan kracht zou verliezen. Dit is vooral onder economen een tamelijk gebruikelijke opvatting. Het aardige is dat de boodschap van Ricardo hier anders is dan meestal wordt gedacht. Ricardo introduceert de theorie van de comparatieve voordelen aan de hand van Britse wol en Portugese wijn. Wie de *Principles* leest, krijgt de indruk dat dat wederzijds voordelige proces zonder overheidsinspanning tot stand komt. De basis voor deze handelsstromen is echter een van de klassiekers uit de geschiedenis van de economische diplomatie, namelijk het Verdrag Methuen uit 1703. Drie eeuwen later is het belang van economische diplomatie zeker niet afgenomen, vooral waar het gaat om de nieuwe markten waar de staat immers nog een belangrijke rol speelt.

Er zijn aanwijzingen dat een grotere inspanning nodig is in de opkomende economieën. Van onze export gaat relatief een steeds groter deel naar Europese bestemmingen. Europa is natuurlijk belangrijk omdat zich op de interne markt betekenisvolle concentratie en agglomeratie voordoen. Maar er is ook een serieus te nemen risico dat we kansen laten liggen in de snelst groeiende economieën buiten Europa. Als we onze economische positie willen versterken, zullen overheid en bedrijfsleven zich dit moeten aantrekken. Wij zullen ons beter in de opkomende markten moeten positioneren. Dat is net als het behoud van het maatschappelijk draagvlak voor de globalisering een gezamenlijke uitdaging voor overheid, werkgevers en werknemers. Dit ESB-dossier draagt daar met nieuwe inzichten ongetwijfeld aan bij!